

УДК 711.432+69.059.25

к.т.н., доцент Биваліна М.В.,
Київський національний університет будівництва і архітектури

МІСТОБУДІВНІ МЕТОДИ ОЦІНКИ ЯКОСТІ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

Розглядаються основні фактори, що зумовлюють стан міського середовища та методи оцінки якості міського середовища у складі інженерного благоустрою міських територій.

Ідеологія стійкого розвитку міст, сформована на Конференції ООН по населеним пунктам (Хабітат II) у Стамбульській декларації по населеним пунктам (Стамбул, Турція, 1996 рік) сенс якої складається в тім щоб сучасне покоління мешканців міста залишило його наступним поколінням не у погіршеному, а навпаки покращеному стані, тобто багато в чому визначає головні напрями і завдання містобудівної діяльності. В процесі створення і утримання міського середовища, особливо великих міст, визначну роль відіграють заходи спрямовані на підвищення рівня комфортності міського середовища, боротьбу із шумом, інсоляцію міської території, охорону й покращення міського середовища.

Інженерний благоустрій має велике значення для нормального функціонування міста, тому що він являє собою комплекс різноманітних заходів, покликаних створити сприятливі умови для життя й діяльності міського населення, нормальної і безперебійної роботи промислових підприємств, комунально-складських районів, міського транспорту й т.д.

У зв'язку із цим особливої уваги заслуговують у складі інженерного благоустрою міських територій питання оцінки якості міського середовища.

У нашій країні й за кордоном накопичений великий досвід по інженерному облаштуванню міських територій при проектуванні й будівництві. Містобудівні дослідницькі організації розробили ряд нормативно-інструктивних матеріалів, які полегшують практичне рішення питань інженерного благоустрою в конкретній містобудівній ситуації, у конкретних природно-кліматичних умовах.

Оскільки комплекс інженерного благоустрою охоплює приблизно три чверті міської території варто підкреслити необхідність диференційованого підходу при вирішенні питань інженерного благоустрою залежно від масштабів міста, характеру сформованої забудови, природних і антропогенних факторів, що зумовлюють стан навколишнього міського середовища.

Як відомо, основні фактори, що впливають на стан навколишнього міського середовища поділяються на дві групи - природні й антропогенні. У містобудуванні існує багато теорій і рекомендацій, будівельних норм і правил, які передбачають основні положення містобудівного характеру враховуючи зміни екологічного стану на даній території як наслідок містобудівної діяльності. Значення й ступінь впливу на навколишнє міське середовище природних і антропогенних факторів наведені в табл. 1.

Таблиця 1

Вплив природних і антропогенних факторів на навколишнє міське середовище

Фактор	Значення й вплив на навколишнє середовище
Клімат	Визначає ступінь комфортності погодних умов і окремих провідних факторів клімату (тепловий комфорт, вітер, опади й ін.)
Мікроклімат	Обумовлює ступінь мікрокліматичних умов(норми інсоляції, припустимі швидкості вітру й ін.)
Рельєф	Ухили забезпечують різний ступінь інсоляції, стоку й нагромадження вологи, розмір ґрунтової ерозії.
Водойми	Накопичуючи й випаровуючи вологу, сприяють передачі теплової енергії; впливають на температуру й вологість повітря й інтенсивність радіації; Забезпечують життєдіяльність окремих екосистем, сприяють нагромадженню вологи й підживлення річок у міжсезоння.
Рослинність	Сприяє нагромадженню необхідної для життєдіяльності біомаси, впливає на зменшення ступеню забруднення атмосфери, величини радіації, температури й вологості повітря, швидкості вітру
Щільність забудови	Визначає раціональність використання міської території. Впливає на мікрокліматичні показники, наявність рослинного покриву, вітровий режим території
Система транспорту	Визначає шумовий режим у місті, його спектральний склад, ступінь акустичного дискомфорту, ступінь загазованості атмосфери, зараження ґрунту та рослин токсичними, отруйними речовинами

Характер промисловості	Залежно від класу шкідливості впливає на забруднення атмосфери отруйними газами, визначає кількість пилу в повітрі й на поверхні ґрунту
Рівень благоустрою	Впливає на мікроклімат міської території, комфортність умов праці, побуту й відпочинку населення міста

Таким чином, спрямованість методів оцінки якості міського середовища визначається питаннями акустичного благоустрою – оцінка рівнів шумового забруднення та розробка шумознижуючих заходів, благоустрій міських територій за умов чистого повітря, благоустрій за умов мікроклімату та його окремих складових, а також комплексного підвищення якості існуючого міського середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Горохов В. А, Луц Л. Б., Расторгуев О. С.*; Инженерное благоустройство городских территорий: Учеб. пособие для вузов/ Под общ. ред. Д. С. Самойлова. — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: Стройиздат, 1985.—389 с, ил
2. *Кучерявий В.П.* Екологія - Львів: Світ, 2001 - 500 с: іл. Бібліогр.: с. 480
3. *Сухарев С.М., Чундак С.Ю., Сухарева О.Ю.* Техноекологія та охорона навколишнього середовища. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-ге видання, стереотипне. - Львів. "Новий Світ-2000", 2005. -256с.

АННОТАЦІЯ

Рассматриваются основные факторы влияющие на качество городской среды и методы оценки качества городской среды в составе инженерного благоустройства городских территорий.

THE SUMMARY

Major factors influencing quality of the city environment and methods of an estimation of quality of the city environment as a part of an engineering accomplishment of city territories are considered.